

Revisionsnämnden	§ 74	04.04.2024
Revisionsnämnden	§ 81	06.05.2024
Stadsfullmäktige	§ 24	11.06.2024

Utvärderingsberättelsen 2023

Revisionsnämnden 04.04.2024 § 74

Enligt Kommunallagen 121 § skall revisionsnämnden bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts.
Revisionsnämnden utformar för ändamålet en lagstadgad utvärderingsberättelse.

Beslut Diskuterades kring innehållet i utkastet till utvärderingsberättelse. Till ärendet återkommer man vid nästa möte 6.5.2024.

Tilläggsuppgifter Revisor Krister Rehn, 050 081 6446

Revisionsnämnden 06.05.2024 § 81

Förslag Revisionsnämnden undertecknar utvärderingsberättelsen och överlämnar denna till stadsfullmäktige för behandling.

Revisionsnämnden föreslår att stadsfullmäktige antecknar utvärderingsberättelsen för kännedom samt inbegär av stadsstyrelsen ett utlåtande i enlighet med kommunallagen angående de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder, till fullmäktiges förfogande innan utgången av oktober, före behandlingen av kommande års budget.

Beslut Godkändes.

Tilläggsuppgifter Revisor Krister Rehn, 050 081 6446

Stadsfullmäktige 11.06.2024 § 24 36/02.02.00/2023

Bilaga

- utvärderingsberättelsen 2023

Förslag Revisionsnämnden föreslår att stadsfullmäktige antecknar utvärderingsberättelsen för kännedom samt inbegär av stadsstyrelsen ett utlåtande i enlighet med kommunallagen angående de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder, till fullmäktiges förfogande innan utgången av oktober, före behandlingen av kommande års budget.

Beslut Stadsfullmäktige beslöt anteckna utvärderingsberättelsen för kännedom samt inbegära av stadsstyrelsen ett utlåtande i enlighet med kommunallagen angående de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder, till fullmäktiges

Revisionsnämnden	§ 74	04.04.2024
Revisionsnämnden	§ 81	06.05.2024
Stadsfullmäktige	§ 24	11.06.2024

förfogande innan utgången av oktober, före behandlingen av kommande års budget.

Tilläggsuppgifter

Revisor Krister Rehn, 050 081 6446

Sign. till § 24

Liitteet

- 1 Arviointikertomus 2023
- 2 Hangö utvärderingsberättelse 2023

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

Utvärderingsberättelse 2023

Hangö stads revisionsnämnd
2021 - 2025

INNEHÅLL

1.	Revisionsnämnd	3
2.	Förverkligandet av verksamhetsmässiga och ekonomiska målsättningar.....	4
	2.1 Allmänt om ekonomin.....	4
	2.2 Budgetens utfall.....	5
	2.3. Balansering av ekonomin.....	8
	2.4. Förverkligandet av ekonomiska och verksamhetsmässiga målsättningar för de centrala verksamheterna	9
3.	Ordnandet av den interna kontrollen, koncern tillsynen samt riskhanteringen	11
4.	Övrigt	14
5.	Sammandrag.....	16

UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2023 Hangö stads stadsfullmäktige

1. Revisionsnämnd

För mandatperioden 2021-2024 har av stadens fullmäktige följande revisionsnämnd valts:

Ordinarie medlem

Jouko Kavander
Christian Mattsson
Marie Koskinen
Monica Ferm
Esko Tolvanen
Gun Augustsson-Sula
Timo Riikkilä
Matti Rantanen
Katja Mäkelä

Ställföreträdare

Maritta Sariola
Torbjörn Ekholm
Elina Lahtinen
Yrjö Sahlstedt
Marko Reitamaa
Johan Puumala
Riitta Tamminen-Tallgren
Henrik Väisänen
Kaija Heikkinen

Till ordförande valdes Jouko Kavander och till viceordförande Christian Mattsson.

För fullföljandet av sin uppgift har revisionsnämnden bekantat sig med förvaltningsorganens protokoll, budgeten för år 2023, ekonomiplanen för åren 2024-2026, bokslutet och verksamhetsberättelsen för år 2023 samt revisionsrapporter. Revisionsnämnden har hört ledande tjänstemän och, i enlighet med skilt godkänt program, bekantat sig med valda tyngdpunktsområden. Revisionsnämnden har, med anledning av år 2023 samlats 6 gånger.

Den lagstadgade revisionen har utförts av Oy BDO Auditor Ab. Som ansvarig revisor har fungerat OFGR, GR Tove Lindström-Koli, som biträdande revisorer OFGR, GR Mark Lassfolk, OFGR, GR Krister Rehn samt revisorerna Niko Flythström och Daniela Sjöberg. Lassfolk och Rehn har fungerat som sekreterare för revisionsnämnden.

Efter att ha slutfört sitt arbetsprogram avger revisionsnämnden för stadsfullmäktige följande utvärderingsberättelse:

Räkenskapsperiodens resultat år 2023 uppvisade ett överskott om 4,9 milj. €. Detta är stadens genom tiderna bästa resultat om man bortser från år 2013, då en stor överlåtelsevinst bokades relaterat till bolagiseringen av hamnen.

Det budgeterade överskottet var 4,2 milj. € såväl i den ändrade som i den ursprungliga budgeten.

Koncernens resultat år 2023 uppvisade ett överskott om 5,2 milj. €, vilket är 0,2 milj. € svagare än året innan.

Stadens kumulativa överskott är 20,2 milj. €, d.v.s. 2 603 €/invånare.

Koncernens kumulativa överskott är i sin tur 37,5 milj. €, dvs 4 829 €/invånare.

Driftsekonomi utföll ur ett helhetsperspektiv sett i enlighet med budgeten.

Stadens nettoinvesteringar var 4,9 milj. €, jämfört med ursprungligen budgeterade 5,3 milj. € samt 6,3 milj. € i den ändrade budgeten.

Stadens skuldbörda ökade under året med 0,6 milj. €.

Stadens skuldbörda (inkl. hyresansvar) var 53,5 milj. €, vilket motsvarar 6 688 €/invånare.

Koncernens skuldbörda (inkl. hyresansvar) var 59,1 milj. €, vilket motsvarar 7 616 €/invånare.

Invånarantalet var 7 760 (7 865 år 2022).

Revisionsnämnden framför sin oro över att stadens lånestock har budgeterats att öka enligt följande under den pågående ekonomiplaneproduktionen.

Kaupunki + liikelaitos / Staden + affärsverket	*) muutettu / ändrad	TP-B5	TA - Budget	TA - Budget	Suunnitelma - Plan	
		2022	*2023	2024	2025	2026
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånestocken						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökningar av långfristiga lån		0	5 320 383	6 019 908	4 467 000	2 597 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskningar av långfristiga lån		-5 883 332	-5 883 332	-5 883 332	-3 750 000	-1 250 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos - Förändringar av kortfristiga lån		-1 000 000				

2.2 Balansering av ekonomin i enlighet med kommunallagen

Enligt kommunallagen hör till revisionsnämndens uppgifter bl.a. att utvärdera utfallet av balanseringen av ekonomin under räkenskapsperioden och tillräckligheten av den rådande ekonomiplanen ifall kommunens balans innehåller underskott som saknar täckning.

Kommunallagens kriterier för kommuner i speciellt svår ekonomisk ställning är:

- Om kommunen inte har täckt underskottet i kommunens balansräkning inom den tidsfrist som anges i 110 § 3 mom.

- Om underskottet i kommunens senaste koncernbokslut är minst 1 000 euro per invånare och året innan minst 500 euro per invånare eller om de ekonomiska nyckeltal för ekonomin som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i finansieringen två år i följd har uppfyllt följande gränsvärden:
  - 1) förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent,
  - 2) kommunens inkomstkattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstkattesatsen för alla kommuner,
  - 3) beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent,
  - 4) koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.

För Hangö stads och stadskoncerns del kan konstateras att kriterierna för en kommun i speciellt svår ekonomisk ställning inte uppfylls.

Revisionsnämnden önskar ändå i likhet med föregående år fästa uppmärksamhet speciellt vid stadens höga skuldbörda, vilken utgör en betydande riskfaktor för såväl staden som hela stadskoncernen, inklusive där till hörande ränterisk.

Genom välfärdsområdesreformen halveras i praktiken kommunernas ekonomiska ramar. Enligt revisionsnämndens mening bör staden även i fortsättningen sträva till att minska skuldbördan.

Revisionsnämnden betonar alltfört vikten av en fungerande och aktiv koncernstyrning och övervakning, i enlighet med koncerndirektiven, så att staden genom målstyrning och uppföljning kan inverka på koncernsamfundens verksamhet och ekonomi samt därigenom på de nyckeltal för koncernen vilka utgör de lagstadgade kriterierna för utvärdering av koncernens ekonomiska balans.

Hangon Hamn Ab:s betydelse i stadskoncernen är mycket avgörande, vilket just beträffande det bolaget lyfter fram vikten av koncernstyrningen och -övervakningen i stadens roll som ägare. Enligt revisionsnämndens mening har moderns styrning under år 2023 varit mera systematisk än tidigare vad gäller Hangö Hamn.

Hamnens resultat var 0,25 milj. € i bokslutet 2023, vilket är närmare 1 milj. € lägre än år 2022.

Hangö Hyreshus Ab har länge lidit av bostädernas låga användningsgrad men nu kan till denna del skönjas en förändring, tack vare en klar målstyrning. Bostädernas nettoanvändningsgrad har varit 98 %. På basen av en separat inköpt sakkunnigrapport har bolaget uppdaterat sin utvecklingsplanen och gjort en åtgärdsplan för åren 2022-2031. Som en åtgärd beslöts att ansöka om ändringar i lånevillkoren från Statskontoret, vilket godkändes i enlighet med ansökan, samtidigt innebärande att bolagets frivilliga skuldsanering upphörde.

Gällande Fastighets Ab Långgatan 43 konstaterar stadsdirektören i sin översikt följande:

Fastighets Ab Långgatan 43, där stadens ägarandel är 88,2 %, råkade ut för ekonomiskt trångmål på grund av inflation och höjda räntekostnader. Bolaget fick under hösten ett nödlån av minoritetsägaren Helkama men kommer inte att klara sig utan ett långfristigt lån från staden under början av 2024. I dessa fall bör ägarstyrningen och koncernövervakningen bli vassare.

Revisionsnämnden samtycker till stadsdirektörens slutsats att ägarstyrningen och koncernövervakningen tål skärpas.

Enligt revisionsnämndens mening kräver så väl kommunallagen som de i kraft varande koncerndirektiven att ekonomiska mål – inbegripet investeringar och skuldsättning – uppställs och uppföljs på stadens försorg såväl på moderstadens-, bolags- samt koncernnivå.

2.3 Budgetutfallet

Enligt revisionsnämndens mening har budgetens funktion som styrinstrument för verksamheten och ekonomin varit god. Verksamhets- och projektvisa budgetavvikelser redogörs för i bokslutet och i denna utvärderingsberättelse..

Resultaträkningen

Resultatet för räkenskapsperioden 2023 var ett överskott om 4,9 milj. €, vilket liksom fjolåret är ett gott och klart bättre resultat än ursprungligen budgeterats. Budgeterat överskott var 4,2 milj. € såväl i den ursprungliga som i den ändrade budgeten.

Den största enskilda faktorn som inverkade på att resultatet blev bättre än budgeterat, var de s.k. skattesvansarna i storleksordningen 0,5 milj. €.

Driftsekonomin

Driftsekonomin utföll för hela stadens del helhetsmässigt taget i enlighet med det budgeterade. Budgeterat verksamhetsbidrag var -18,0 milj. € i den ursprungliga budgeten och -18,15 milj. € i den ändrade budgeten. Utfallet var 18,13 milj. €, alltså i praktiken mycket exakt sammanfallande med den ändrade budgeten.

Helhetsmässigt betraktat framför revisionsnämnden att stadens driftsekonomi har handhåfts i enlighet med lag och fullmäktiges beslut. För verksamhets- och projektspecifika avvikelser redogörs närmare nedan.

Investeringsdelen

Stadens nettoinvesteringar var ca 4,9 milj. €, relaterat till ursprungligen budgeterade 5,3 milj. € samt 6,3 milj. € i den ändrade budgeten. Investeringsförverkligandet har noggrannare analyserats i bokslutet. Överskridningarna av investeringsanslag på budgetens bindningsnivå relaterat till den ändrade budgeten var följande:

- Idrottsväsendet 240 t€ (bruksgrad 165 %)
- Kommunteknik 103 t€

Lånestockens förändring

Stadens lånestock ökade under året med 0,6 milj. €. Vid årets slut var skuldbördan 49,3 milj. €, dvs 6 347 €/inv. Den kontinuerliga minskningen av stadens invånarantal innebär att lån per invånare inte sjunkit i samma förhållande med den totala skuldbördan. Hela landets kommuners medeltal år 2022 var 3 377 €/invånare, så Hangös läge är väsentligt sämre än genomsnittet.

Då skuldbördan analyseras bör uppmärksamhet dock fästas vid att stadens koncerninterna lån till Hangö Hamn är 28,7 milj. €. Moderstadens nettoskuldsättning är i praktiken således ca 20,5 milj. €, vilket är ca 2.600 euro per invånare och således enbart ur den här synvinkeln sett under landets genomsnittsnivå.

Koncernens (staden + dottersamfund) externa skuldbörda är 54,5 milj. € euro, motsvarande 7 023 € per invånare. Landets genomsnitt år 2022 var 7 871 euro per invånare.

2.4. Förverkligandet av ekonomiska och verksamhetsmässiga målsättningar för de centrala verksamheterna

Allmän förvaltning

Verksamhet

Vaalit - Val

Tilintarkastus - Revision

Keskushallinto - Centralförvaltning

Talousosasto - Ekonomiavdelningen

Henkilöstöösasto - Personalavdelningen

Eteläkärjen ympäristöterveystoimi - Sydspetsens

miljöhälsoskydd

Verksamhetsmässiga målsättningar

De verksamhetsmässiga målsättningarna har enligt revisionsnämndens mening till väsentliga delar förverkligats.

Ekonomi

Det ekonomiska utfallet var till väsentliga delar i enlighet med budget men bruksgraden för Sydspetsens miljöhälsa var 132 %, den överskred således budgeten med 46 t€.

Den allmänna förvaltningens verksamhetsbidrag var -4,9 milj. € jämfört med budgeterade 5,1 milj. €.

Bildningsväsendet

Verksamhet

Sivistystoimen hallinto - Administration inom bildningsväsendet

Peruskoulut - Grundskolor

Lukiot - Gymnasier

Liikuntatoimi - Idrottsväsendet

Nuorisotoimi - Ungdomsväsendet

Varhaiskasvatus - Småbarnspedagogik

Verksamhetsmässiga målsättningar

De verksamhetsmässiga målsättningarna har enligt revisionsnämndens mening till väsentliga delar förverkligats.

För att möta ett mindre elevantal och lärarvakanser gjordes året innan en utredning över lärarnas ämnes- och utbildningsfärdighet samt utrett lärotimmarnas mängder per årskurs per läroämne. Enligt revisionsnämndens mening är ärendet fortfarande aktuellt, så att verksamhet och verksamhetsutrymmen kunde anpassas möjligast optimalt till en verksamhetsmiljö i förändring.

Ekonomi

Det ekonomiska utfallet inom sektorn stod långt i samklang med det budgeterade följande överskridningar förekom:

- Grundskolor; bruksgrad 105 %, överskridning 335 t€
- Idrottsväsende; bruksgrad 106 %, ylitys 33 t€

Bildningsväsendets verksamhetsbidrag var -14,1 milj. € jämfört med budgeterade -13,7 milj. €, vilket svarar mot en bruksgrad om 103 %.

Kulturväsendet

Verksamhet

Kulttuuritoiminta - Kulturverksamhet

Kirjastotoiminta - Biblioteksverksamhet

Museotoiminta - Museiverksamhet

Kansalaistoiminta - Medborgarverksamhet

Verksamhetsmässiga och ekonomiska målsättningar

Verksamheten har enligt revisionsnämndens mening i huvudsak handhåfts i enlighet med uppställda verksamhetsmässiga mål fastän kulturväsendet för andra året i rad överskred det bindande budgetanslaget.

Kulturväsendets verksamhetsbidrag var -1,54 milj. € jämfört med budgeterade -1,46 milj. €. Bruksgraden var 105 % (106 % år 2022)

Miljösektorn

Verksamhet

Rakennustarkastus - Byggnadstillsyn

Ympäristönsuojelu - Miljövård

Maankäyttö - Markanvändningen

Verksamhetsmässiga mål

De verksamhetsmässiga målsättningarna har enligt revisionsnämndens mening till väsentliga delar uppnåtts och för deras förverkligande redogörs i bokslutet.

Ekonomi

Ekonomin förverkligades helhetsmässigt sett väsentligt gynnsammare än budgeterat, speciellt som en följd av markanvändningens resultat men också relaterat till att byggnadstillsynens och miljöskyddets medelsanvändning var i ögonen fallande låga.

Miljöväsendets verksamhetsbidrag var (+)2,9 milj. €, vilket är 0,4 milj. € eller 18 % bättre än budgeterat.

Tekniska sektorn

Verksamhetsmässiga målsättningar

De verksamhetsmässiga målsättningarna har till väsentliga delar uppnåtts.

Revisionsnämnden ser det som speciellt positivt och klarläggande, att en försäljningslista visavi stadens fastigheter bereddes under året och godkändes slutligen i fullmäktige 5.12.2023.

Ekonomi

Tekniska sektorns ekonomi utföll som helhet inom ramen för det budgeterade då bruksgraden var 94%. Det förverkligade verksamhetsbidraget var -1,8 milj. €, relaterat till budgeterade – 1,9 milj. €. Kommunalteknikens verksamhetsbidrag överskreds med 120 t€ (bruksgrad 106%) och maskindepån 19t€ (bruksgrad 200 %). Tekniska förvaltningens utfall var 74 t€ bättre än budgeterat och utfallet för enheten för intern service hela 170 t€ bättre än budgeterat.

Hangö Vatten -affärsverk

Verksamhetsmässiga mål

De verksamhetsmässiga målen uppnåddes till väsentliga delar.

Hangö Vattens målsättning uppfylldes i fråga om att säkerställa rent hushållsvatten, med undantag för kortvariga serviceavbrott orsakade av vattenledningsläckor eller sanerings-entreprenader.

Målet gällande läckaget i avloppsnätet förverkligades ändå inte.

Ekonomi

Följande analys är ett direkt citat av Hangö Vattens egen analys av det ekonomiska förverkligandet.

”Stadsfullmäktige beslöt godkänna en ändrad budget för år 2023 (12.9.2023 §42), för att Hangö Vattens överskott uppskattades att bli ca 350 000 € lägre än i den ursprungliga budgeten på grund av en ökning av räntor och andra kostnader. De mål som fullmäktige fastställt uppnåddes dock ändå inte helt, i synnerhet vad det gäller det interna lånet. Lånet blev 465 574 € större, för att ett extra anslag reserverades till Industriområdets vattenrör och hela investeringsbudgeten var exceptionellt stor, och därför räckte årsbidraget inte till finansiering av investeringarna. Investeringarna presenteras mera i Investeringsanalysen.

Årsbidraget var också cirka 220 000 € lägre än budgeterat. Detta berodde på att intäkterna var 120 000 € lägre och verksamhetskostnaderna var 100 000 € högre i jämförelse med den ändrade budgeten”.

3. Ordnandet av den interna kontrollen, koncerntillsynen samt riskhanteringen

Den interna kontrollen

Enligt bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisning bör kommunstyrelsen i verksamhetsberättelsen redogöra för hur den interna kontrollen och den därtill hörande riskhanteringen ordnats i kommunen, huruvida det uppdagats brister i kontrollen under den gångna räkenskapsperioden och hur den interna kontrollen skall utvecklas under den rådande ekonomiplanepreioden. Motsvarande redogörelse bör även företas för koncerntillsynens del.

I verksamhetsberättelsen ingår enligt revisionsnämndens mening ett sakenligt utlåtande om ordnandet och förverkligandet av stadens interna kontroll och riskhantering samt koncerntillsynens dito.

Koncernstyrning och kontroll

För koncernstyrningens och övervakningens del styrs kontrollen av stadens förvaltningsstadga samt av kommunallagen påkallat, år 2017 godkänt koncerndirektivkoncerndirektiv.

Det överlägset mest betydande dottersamfundets, Hangö Hamn Ab:s ekonomiska mål förverkligades inte. För ärendet redogörs specifikt nedan.

Gällande Hangö Hyreshus Ab framför revisionsnämndens som sin ståndpunkt att bolagets målstyrning från stadens sida har utvecklats och för bolaget har uppgjorts en utvecklingsplan, vilken har börjat omsättas i praktiken.

Enligt revisionsnämndens mening har koncernstyrningen och övervakningen utvecklats under året, men bör helt klart utvecklas ytterligare till att heltäckande motsvara det som stadgas i koncerndirektiven samt för att trygga den ekonomiska balans som kommunallagen förutsätter på koncernnivå. Revisionsnämnden framför som sin ståndpunkt att stadsstyrelsen heltäckande för samtliga koncernsamfund, förutom de verksamhetsmässiga målen, i sitt budgetförslag bör inkludera klart mätbara ekonomiska mål, åtminstone gällande resultat, investeringar samt finansiering/skuldsättning. Även en uppdatering av koncerndirektiven bör övervägas.

Ytterligare upprepar revisionsnämnden sin ståndpunkt att gällande sammansättningen av koncernsamfundens styrelser bör i första hand prioriteras en möjligast bred branschspecifik sakkunskap.

Genom att fungera på ovanstående sätt skulle koncernens målstyrning, kommunikation och övervakning optimeras och man skulle kunna undvika händelsekedjor likt den gällande FAB Långgatan 43. I det ifrågavarande fallet kom bolagets svaga betalningsberedskap som en total överraskning för staden.

Revisionsnämnden fäster speciell uppmärksamhet vid att för det ifrågavarande bolaget hade i stadens budget inte specificerats några bolagsspecifika mål över huvud taget, så bolagets styrning och övervakning har varit bristfälliga och bör förbättras åtminstone till ovanstående delar. Revisionsnämnden påminner om att bolagets lån, ursprungligen 2,5 milj. €, varav resterande kapital 2,0 milj. €, garanteras av staden, så i stadens primära intresse bör naturligt vara att genom en smidig handläggning trygga bolagets fortsatta verksamhetsförutsättningar, speciellt då det är frågan om ett med hissar försett hyreshus i stadens absoluta kärncentrum.

I likhet med året innan fäster revisionsnämnden uppmärksamhet vid Hansea DC Ab:s förändrade verksamhetsmiljö. Revisionsnämnden upprepar sin ståndpunkt att bolagets verksamhet framöver skulle vara ändamålsenligt att sköta som stadens egen verksamhet. Revisionsnämnden föreslår att stadsstyrelsen bereder ärendet för beslut i fullmäktige.

För de bolagsspecifika målsättningarna redogörs i bokslutet enligt följande:

Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Yleiset tavoitteet (koskee kaikkia tytäryhtiöitä)

- Yhtiön toiminta on järjestetty taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakkaiden tarpeet huomioiden.
- Yhtiöiden omistamien rakennusten ylläpito on järjestetty niin, että niiden arvo säilyy.
- Osavuosisiraportointi laaditaan vähintään 6 kk välein

Sekä konserniohjeet että hallintosääntö on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 23.5.2017.

Muiden konserniyhtiöille asetettujen yleisten tavoitteiden katsotaan toteutuneen.

Yhtiökohtaiset tavoitteet vuodelle 2023

Hangon Satama - Hangö Hamn Oy Ab

Tavoite

Yhtiön tulos ennen veroja on vähintään 5 % liikevaihdosta.

Yhtiölle asetetaan ympäristötavoitteeksi kehittää malleja ja työkaluja ympäristövaikutusten mittaamiseksi omassa toiminnassaan sekä vähentää hiilidioksidipäästöjä kaupungin HINKU-tavoitteiden mukaisesti.

Toteutuminen

Yhtiön tulos ennen veroja oli 0,35 milj. € tai 2,6 % liikevaihdosta, asetettua tavoitetta ei saavutettu.

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab on seurannut omasta toiminnasta vuodesta 2019 syntyviä Scope 1 ja 2 mukaisia kasvihuonekaasupäästöjä. Kasvihuonekaasu päästöjen laskenta perustuu Greenhouse Gas (GHG)-protokollanmenetelmään.

Suorat päästöt (Scope 1)

● Päästöt lähteistä, jotka ovat yrityksen itsensä omistamia tai ovat yrityksen itsensä määräysvallassa, kuten yrityksen lämpökattiloista ja kulkuneuvoista ns. suorat piipunpääpäästöt. Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:n suurimmat hiilidioksidipäästö lähteet ovat kiinteistöiden lämmitys ja ajoneuvojen polttoaineista syntyvät hiilidioksidipäästöt. Suurin yksittäinen hiilidioksidipäästön aiheuttaja on Voimakasiinin lämmittäminen polttoöljyllä (Polttoöljyn päästöt vuonna 2023 165,3 t CO₂e).

Förverkligande av målen för koncernbolagen

Allmänna mål (gäller alla dotterbolag)

- Bolagets verksamhet är ekonomiskt och effektivt ordnat och beaktar kundernas behov
- Underhållet av de byggnader bolagen äger är ordnad så att deras värde bibehålls
- Delårsrapportering görs minst var 6 månader

Koncerndirektiven och förvaltningsstadgan har godkänts i stadsfullmäktige 23.5.2017.

Övriga allmänna mål som ställts på koncernbolagen anses ha förverkligats.

Bolagsvisa mål för 2023

Hangon Satama - Hangö Hamn Oy Ab

Målsättning

Bolagets resultat innan skatt är minst 5 % av omsättningen.

Till bolagets miljömålsättning sätts att utarbeta modeller och verktyg för att mäta miljökonsekvenserna i sin egen verksamhet samt att minska på koldioxidutsläppen i enlighet med stadens HINKU-program.

Förverkligande

Bolagets resultat innan skatt var 0,35 milj. € eller 2,6 % av omsättningen, målsättningen uppnåddes inte.

Sedan 2019 har Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab följt upp vilka utsläpp av växthusgaser som den egna verksamheten förorsakar enligt Scope 1 och 2 i Greenhouse Gas-protokollet. Beräkningen av utsläppen bygger på metoderna i GHG-protokollet. Bolaget har som mål att vara koldioxidneutralt i sin egen verksamhet 2024.

Direkta utsläpp (Scope 1)

● Utsläpp från källor som företaget självt äger eller har kontroll över, till exempel från företagets fordon och värmepannor, så kallade direkta skorstensutsläpp. För Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab är de största källorna till koldioxidutsläpp uppvärmningen av fastigheter och förbränningen av bränsle i fordon. Den största enskilda källan till koldioxidutsläpp är uppvärmningen med eldningsolja i Smörmagasinet (utsläppen från eldningsoljan var 165,3 ton koldioxidekvivalenter under 2023).

Energia-epäsuorat päästöt (Scope 2)

• Yrityksen ostaman ja kuluttaman sähkön tuotannon päästöt (myös höyry, lämpö ja jäähdytys). Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab on vuosina 2021-2022 ostanut markkina sekoi-tussähköä sähköyhtiöltä, jolloin se on ollut hiilidioksidipäästötöntä. Vuonna 2023 satama osti markkinasekoitussähköä samalta sähköyhtiöltä (sähkösopimuskausi 2022-2023). Ky-seisenä vuonna ainoastaan osa sähköstä on ollut hiilidioksi-di-päästötöntä, jolloin päästöt vuodelle 2023 ovat kasvaneet. Loppuvuonna 2023 Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab teki uuden sähkösopimuksen vuodelle 2024, jossa ostettava sähkö on täysin hiilidioksidipäästötöntä.

Osa sähköstä tuotetaan itse aurinkopaneelilla. Ostetun markkinasekoitussähköä päästöt vuonna 2023 oli noin 1212,0 t CO₂e. Sähkön hiilidioksidipäästöt ovat suuntaa antavia koska 2023 päästöjakauma julkaistaan vasta seuraavan vuo-den puolessavälissä.

Sitä mukaa, kun Hangon Satama Oy investoi uusiin lämmitys-tekniikoihin ja hankkii sähköajoneuvoja, kasvihuonekaasu-päästöt vähenevät.

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:n CO₂e-päästöt:

Vuosi 2021	CO ₂ e-päästöt: 231,7 tonnia
Vuosi 2022	CO ₂ e-päästöt: 164,5 tonnia
Vuosi 2023	CO ₂ e-päästöt: 1 393,0 tonnia

Hangon Vuokralat Oy

Tavoite

Yhtiö pyrkii ylläpitämään kiinteistökantaa niin, että kiinteistöjen arvo säilyy ja yhtiöllä on tarjota viihtyisiä ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja kuntalaisille.

Yhtiön taloudellinen käyttöastetavoite on 95 %. Yhtiö pyrkii vähentämään energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä mm. uusimalla energianlähteitä ja opastamalla vuokralaisia vedenkulutuksessa ja jätteiden kierrätyksessä.

Toteutuminen

Hangon Vuokralat Oy:n asuntojen bruttokäyttöaste 31.12.2023 oli 90 %, tavoite ei toteutunut.

Yhtenä talouden tervehdyttämistoimenpiteenä päätettiin ryhtyä saneeraamaan kaikki tyhjänä, peruskorjauksen tarpeessa olevat asunnot, jotta nämä saadaan vuokralle. Hangon kaupunki myönsi yhtiölle lainaa korjauksia varten. Vuoden aikana on saneerattu yhteensä 25 asuntoa, josta 23 on nyt vuokralle. Kesällä suoritettiin useamman rakennuksen kattojen korjaustyöt ja uusimiset.

Oy Hansea Dc Ab

Tavoite

Yhtiön vuosikulut eivät ylitä tuloja.

Toteutuminen

Oy Hansea Dc Ab:n tilikauden tulos vuonna 2023 oli -763,74 euroa, tavoite lähes toteutui.

Indirekta utsläpp från energi (Scope 2)

• Utsläpp från produktionen av den el som företaget köper och förbrukar (även ånga, värme och nedkylning). Under åren 2021-2022 har Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab köpt av elbolaget blandad el från marknaden som då varit koldioxid-utsläppsfritt. År 2023 köpte hamnen blandad el från marknaden av samma elbolag (avtalsperiod 2022-2023). Under ifrågavarande år har enbart en del av elektriciteten varit koldioxidutsläppsfri och utsläppen för år 2023 har därmed ökat. Vid slutet av år 2023 tecknade Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab ett nytt elavtal för år 2024, där elektriciteten som köpts är helt koldioxidutsläppsfritt.

En del av elektriciteten produceras själv med solpaneler. Den köpta blandade marknadselens utsläpp år 2023 var cirka 1212,0 t CO₂e. Elens koldioxidutsläpp är riktgivande för år 2023 utsläppsfördelning publiceras först i medlet på följande år.

Allt eftersom Hangö Hamn investerar i ny uppvärmningsteknik och köper in elfordon går utsläppen av växthusgaser ner.

Hangon Satama – Hangö Hamn Oy Ab:s utsläpp i koldioxidekvivalenter (CO₂-ekv.)

År 2021	231,7 ton CO ₂ -ekv.
År 2022	164,5 ton CO ₂ -ekv.
År 2023	1 393,0 ton CO ₂ -ekv.

Hangö Hyreshus Ab

Målsättning

Bolaget har som mål att underhålla bostadsbeståndet, så att fastigheternas värde består och bolaget kan erbjuda kommuninvånarna trivsamma hyresbostäder till skäligt pris.

Målet för den ekonomiska användningsgraden är 95 %. Bolaget strävar till att minska energiförbrukningen och koldioxidutsläppen bl.a. genom att förnya energikällorna och vägleda hyresgästerna i fråga om vattenförbrukning och återvinning av avfall.

Förverkligande

Bruttoanvändningsgraden 31.12.2023 var 90 % för Hangö Hyreshus Ab:s bostäder, målet uppnåddes inte.

Som en saneringsåtgärd beslöts sanera alla tomma bostäder som är i behov av en grundreovering, för att få dem uthyrda. Hangö stad beviljade ett lån för reparationer. Under årets lopp har sanerats totalt 25 bostäder, av vilka nu 23 är uthyrda. Under sommaren reparerades eller förnyades flera tak på byggnaderna.

Oy Hansea Dc Ab

Målsättning

Bolagets kostnader per år överstiger inte intäkterna

Förverkligande

Oy Hansea Dc Ab:s resultat under år 2023 var -763,74 euro, målet uppnåddes nästan.

4. Övrigt

Målformuleringsprocessen

Revisionsnämnden anser att man vid budgeteringsskedet även framöver bör fästa uppmärksamhet vid skapandet av prestationer och mätare på så vis att de ger möjligast bra bild av tjänsternas kvantitativa och kvalitativa målförverkligande. Speciell uppmärksamhet bör även fästas vid vikten av uppställandet av tillräckligt specifika ekonomiska och verksamhetsmässiga mål gällande koncernen, så att hela koncernens ekonomi framgångsrikt kunde styras på stadens försorg på så sätt att den i kommunallagen stadgade ekonomiska balansen tryggas.

Förverkligandet av de strategiska målsättningarna

Revisionsnämnden anser att man i budgeteringsskedet särskilt bör se till att de mål som uppställs, skulle stöda stadens strategi. För förverkligandet av de strategiska målen bör enligt revisionsnämndens mening ytterligare mera systematiskt än hittills, redogöras i staden bokslut.

Personalen

Personalstyrkan minskade på basen av uppgifter från personalbokslutet med 235 personer jämfört med året innan och var totalt 394 personer. Huvudorsaken till minskningen var personalens övergång i välfärdsområdets tjänst fr.o.m. 1.1.2023.

Personalkostnaderna var i bokslutet sammanlagt 19,8 milj. € (år 2022, 31,5 milj. €).

Revisionsnämnden fäster speciell vikt vid nödvändigheten av en personalstrategi samt att hela stadens personal iakttar samma principer gällande distansarbete.

Årsverken

Kuva 4 Henkilötyövuodet 2019–2023
Bild 4 Årsverken 2019–2023

Sjukrelaterad frånvaro

Sjukfrånvaron var i medeltal 16,0 kalenderdagar per årsverke. Sjukfrånvaro med lön var 15,5 kalenderdagar/årsverke.

Sjukfrånvaroprocenten var 6,15. Av de anställda hade 22,2 procent ingen sjukfrånvaro alls.

Sairauspoissaolot (sisältäen myös tapaturmat) Sjukfrånvaro (inklusive olycksfall)	Palkalliset sairauspoissaolot, kpv Sjukfrånvaro med lön, kalenderdagar	Palkattomat sairauspoissaolot, kpv Sjukfrånvaro utan lön, kalenderdagar
1-7 pv	2216	10
8-29 pv/dagar	1340	9
30-59 pv/dagar	479	73
60-89 pv/dagar	591	0
90-179 päivää/dagar	985	93
Yli 180 päivää/Mer än 180 dagar	18	0
Yhteensä/Sammanlagt	5791	185
Yhteensä keskimäärin/ henkilötyövuosi Sammanlagt i medeltal/årsverke	15,5	0,5
		%
Sairauspoissaoloprosentti Sjukfrånvaroprocent		6,15
0 päivää sairastaneet (%-osuus henkilöstöstä) 0 dagar sjuka (%-andel av personalen)		22,2

Taulukko 12 Sairauspoissaolot 2023

Tabell 12 Sjukfrånvaro 2023

Den sjukrelaterade frånvaron sjönk således märkbart jämfört med föregående år.

Enligt institutet för arbetshälsa var de sjukrelaterade frånvarona i kommunerna 2022 i medeltal 20,7 dagar.

Övrigt

Att planläggningen stampar på stället och speciellt byggförbud på områden vars planläggning i åratal varit på hälft, är en väsentlig olägenhet för stadaens attraktionskraft. Denna olägenhet borde snabbt åtgärdas.

Revisionsnämnden har under ett antal år föreslagit att Hansea Ab, alltså stadens turismverksamhet, sammanfogas till att bli en del av stadens organisation. Som grund för sitt ställningstagande framför revisionsnämnden att bolagets verksamhet numera är av karaktären traditionell, av staden ordnad turismverksamhet och Hansea fungerar inte längre som researrangör. Sålunda står revisionsnämnden fast vid sitt ställningstagande från tidigare år.

Revisionsnämnden anser det viktigt att ur koncernstyrnings- och övervakningssynvinkel fästs speciell uppmärksamhet vid Fastighets Ab Långgatan 43:s ekonomiska situation och dess omedelbara balanseringsbehov.

Revisionsnämnden framför som sin uppfattning att till den del i denna utvärderingsberättelse inte annat nämnts, har man inom organisationen vidtagit sakenliga åtgärder med anledning av påpekanden i tidigare års utvärderingsberättelser.

5. Sammandrag

Sammantaget kan konstateras att Hangö stads och dess koncernens ekonomiska läge var stabilt och utföll till väsentliga delar i enlighet med uppställda bindande mål även år 2023. Enligt revisionsnämndens mening är det uppenbart att stadens resultatstyrning under året varit fungerande, budgeten har alltså på så som avsetts fungerat som styrinstrument för ekonomin och verksamheten.

Stadens resultat år 2023 uppvisade ett överskott om 4,9 milj. €, vilket är ett klart bättre utfall än både året innan samt budgeten. Det budgeterade överskottet var 4,2 milj. € såväl i den ändrade som i den ursprungliga budgeten.

Driftsekonomin utföll som helhet taget enligt budgeten; verksamhetsbidrag – 18,0 milj. €.

Stadens nettoinvesteringar var 4,9 milj. €, jämfört med ursprungligen budgeterade 5,3 milj. € samt 6,3 milj. € i den ändrade budgeten.

Stadens lånestock ökade under året med 0,6 milj. € och var i bokslutet 49,3 milj. Lånestocken (inkl. hyresansvar) var 53,5 milj. €, vilket motsvarar 6 688 €/invånare.

Stadens kumulativa överskott är 20,2 milj. €, d.v.s. 2 603 €/invånare.

Koncernens resultat år 2023 uppvisade ett överskott om 5,2 milj. €, bestående främst av stadens och hamnens överskott.

Koncernens kumulativa överskott är i sin tur 37,5 milj. €, dvs 4 829 €/invånare.

För Hangö stads och stadskoncerns del kan konstateras att kriterierna för en kommun i speciellt svår ekonomisk ställning inte uppfylls. Revisionsnämnden önskar ändå i likhet med föregående år fästa uppmärksamhet speciellt vid stadens höga skuldbörda, vilken utgör en betydande riskfaktor för såväl staden som hela stadskoncernen, inklusive där till hörande ränterisk.

Revisionsnämnden uttrycker sin oro över speciellt det faktum att stadens lånebörda har budgeterats att växa under den pågående ekonomiplanepreioden. Detta fastän omfattningen av stadens verksamhet i praktiken har halverats i.o.m. tillkomsten av välfärdsområden och stadens invånarantal sjunker klart. Vid dessa faktorer bör enligt revisionsnämndens mening fästas speciell uppmärksamhet, så att av situationen påkallade anpassningsåtgärder vidtas snarast möjligt.

Enligt revisionsnämndens mening är det alltså viktigt att man målmedvetet fortsätter de ekonomiska balanseringsåtgärderna i syfte att uppnå en ekonomisk balans av bestående karaktär samt för att avvärja hotet om ett utvärderingsförfarande i enlighet med kommunallagen. Kopplat till detta bör koncernens resultatstyrning och övervakning utvecklas ytterligare.

Enligt revisionsnämndens mening förutsätter både kommunallagen och de i kraft varande koncerndirektiven att ekonomiska mål – inklusive investeringar och skuldsättning – uppställs och uppföljs på stadens försorg, såväl för staden som moder, bolagen samt koncernen.

De av fullmäktige uppställda ekonomiska och verksamhetsmässiga målen har huvudsakligen uppnåtts.

Övrigt att notera:

För att i staden och koncernen effektivera verksamheten och ekonomistyrningen, stärka ekonomin samt utveckla attraktionskraften, lyfter revisionsnämnden fram bl.a. följande specifika sakförhållanden:

- Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid att flera anhängiggjorda planer framskrider långsamt, samtidigt som vissa tomter belagts med användningsförbud. Enligt revisionsnämndens mening bör användningsförbuden upphävas om de ifrågavarande planerna inte avancerar.
- Revisionsnämnden efterlyser uppgörande av en klar fastighetsstrategi, speciellt för fastigheter med reducerad bruksgrad och rekommenderar att möjligheter till att realisera dylika fastigheter utreds.
- Gällande stadens dottersamfund bör speciellt iakttas vad som i kommunallagens 47 § förutsätts angående tillräcklig ekonomisk och affärsmässig kunskap i sammansättningen av dottersamfundens styrelser.

Till den del som i denna utvärderingsberättelse inte annat konstateras anser revisionsnämnden att man skridit till sakenliga åtgärder beträffande konstaterandena i utvärderingsberättelsen för år 2022.

I Hangö den 30.5.2023

Jouko Kavander
ordförande

Gun Augustsson-Sula
medlem

Monica Ferm
medlem

Marie Koskinen
medlem

Timo Riikkilä
medlem

Esko Tolvanen
medlem

Katja Mäkelä
medlem